Regionplan och budget 2027–2029

TJÄNSTEPERSONSFÖRSLAG TILL REGIONSTYRELSEN

Innehållsförteckning

Styrning och omställning 3

Övergripande mål 7

Långsiktig plan för ekonomi i balans 24

Åtgärdsplan för en ekonomi i balans 28

Budget 2027–2029 30

Budgetramar för regionstyrelse och nämnder 38

Bilagor 45

Bilaga 1: Styrdokument 46

Bilaga 2: Ekonomiska planeringsförutsättningar 51

Tabell 1. Finansiella mål. 9
Tabell 2. Långsiktig Resultatbudget till år 2030 25
Tabell 3. Plan för återställande av underskott. 27
Tabell 11. Budgetramar i netto per regionstyrelse, nämnd samt finansiering (miljoner kronor). 39
Tabell 12. Driftbudget i brutto per regionstyrelse, nämnd samt finansiering (miljoner kronor) 40
Tabell 13 Styrdokument målområden för ledningsprocesser och stödverksamhet 46
Tabell 14. Styrdokument målområde för hälso- och sjukvård och tandvård. 49
Tabell 15. Styrdokument målområde för regionalt utvecklingsansvar. 49
Tabell 16. Styrdokument målområde för kollektivtrafik. 50
Tabell 17. Styrdokument målområde för kultur. 50
Tabell 18. Styrdokument för målområde folkhögskolor. 50
Tabell 19. Prognosticerad befolkningsutveckling för åren 2025–2030 51
Tabell 20. Egna antaganden för befolkningsutveckling i Region Jämtland Härjedalen 51
Tabell 21. SKR:s prognos för utvecklingen av skatteunderlaget. 52
Tabell 22. Prognos för LPIK 53
Tabell 23. Prognos för LPIK exklusive PO-effekt 53
Tabell 24. Sociala avgifter 2026–2030 54

Styrning och omställning

Omställning i förändring

Region Jämtland Härjedalen står inför stora utmaningar kommande år. För att möta framtiden, göra rätt prioriteringar och nå en långsiktigt hållbar ekonomi krävs strategiska satsningar och genomgripande förändringar i organisationen. Ett arbete som behöver göras på samtliga nivåer i organisationen och som tar stort utrymme i de styrdokument som tas fram i organisationen.

Så styrs Region Jämtland Härjedalen

För att beskriva villkoren för hur Region Jämtland Härjedalen ska ledas, planeras och följas upp finns en framtagen styrmodell. Styrmodellen är gemensam för förtroendevalda och medarbetare.

Strukturen för Region Jämtland Härjedalens styrmodell tar sin utgångspunkt i strategi för länets utveckling med dess målbild 2050. Strategin tillsammans med andra långsiktiga strategiska styrdokument bryts sedan ner för respektive verksamhet. Styrmodellens olika delar ska bidra till en förståelse för hur både den egna verksamheten och övriga delar av organisationen bidrar till den. Målet är att uppfylla behov och förväntningar med god kvalitet och god ekonomisk hushållning.

Regionernas obligatoriska uppgifter är hälso- och sjukvård, tandvård för barn och unga upp till 19 års ålder och regionalt utvecklingsansvar. Regioner ansvarar även tillsammans med kommunerna för regional och lokal kollektivtrafik. Region Jämtland Härjedalen har valt att utföra uppgifter inom kultur samt utbildning. Dessa uppgifter utgör organisationens kärnverksamhet. För att kärnverksamhet och ledningsprocesser ska kunna utföras och utvecklas med god kvalitet behövs stöd inom olika sakområden och av olika kompetenser, exempelvis från IT, HR, kommunikation eller ekonomi.

Region Jämtland Härjedalen är också en del av det samiska förvaltningsområdet vilket medför ett särskilt ansvar för att främja samisk kultur och samiska språk. Organisationen ska också ge samerna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och genomföra konsultation i enlighet med konsultationsordningen.

Varje kärnverksamhet samt stödverksamhet och ledningsprocesser utgör egna målområden. Dessa målområden utgör grunden för verksamhetens planering och uppföljning, både på kort och lång sikt.

Styrmodellen innebär också att Region Jämtland Härjedalen har en tydlig styrkedja där samtliga verksamheter tillsammans utvecklas mot den gemensamma målbilden.

Figur 1. Styrkedja.

Regionplan och budget är det styrdokument som utgör grunden för verksamheternas årliga planering och budgetarbete. Regionplanen tydliggör planperiodens politiska viljeinriktning för respektive målområde. De politiska prioriteringarna och budget på övergripande nivå för respektive målområde ska ha en tydlig förankring i verksamhetens förutsättningar och förmåga. Regionfullmäktige kan i regionplanen för respektive målområde lägga till långsiktiga nyckeltal samt vid behov ge uppdrag för kommande år till styrelsen och nämnderna.

Styrelsen och nämnderna fastställer årliga planer med budget för nästkommande verksamhetsår, vilka sedan anmäls till regionfullmäktige. Dessa planer tydliggör vad respektive nämnd eller styrelse ska prioritera inom tilldelade målområden.

Verksamheten arbetar med aktiviteter som visar vad som ska genomföras för att uppnå politiska målsättningar.

God kvalitet och en god ekonomisk hushållning på längre sikt

Region Jämtland Härjedalens verksamhet ska bedrivas med god kvalitet. Det innebär att tillfredsställa behov och helst överträffa förväntningar hos de som verksamheten finns till för. För att bedriva en verksamhet med god kvalitet ska Region Jämtland Härjedalen utgå från de krav och förväntningar som finns på verksamheten. Men också skapa möjlighet för alla medarbetare att vara engagerade och delaktiga i organisationens utveckling. I en tid av ekonomiska svårigheter behöver de krav som ställs på utbudet avvägas mot vad som måste upprätthållas och vilken ambitionsnivå som är realistisk. Samtidigt kräver de utmaningar organisationen står inför att påbörjat omställningsarbete fortsätter. Effektiviseringar och utveckling av nya arbetssätt, till exempel genom digitalisering, är i det nödvändigt. God ekonomisk hushållning innebär att finansiella mål uppnås samt de mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Varje ny verksamhet, anställning, aktivitet eller dylikt ska noga övervägas. De alternativ som finns för att finansiera nytillkomna behov är att öka externa intäkter eller genomföra omprioriteringar inom befintlig verksamhet. För att stärka Region Jämtland Härjedalens ekonomiska ställning krävs fokus på att hålla kostnaderna nere och att förbättra soliditeten.

Det ekonomiska läget för Region Jämtland Härjedalen är fortsatt mycket ansträngt. Det finns flera faktorer som har drivit på kostnadsutvecklingen, bland annat den höga inflationstakten med högre pensionskostnader under perioden 2022 - 2024. Räntelä-get ligger fortfarande på en relativt hög nivå även om styrräntan förväntas gå ned framöver. Pensionskostnaderna ligger kvar på en något högre nivå, men är på väg ner och stabiliseras på en ny nivå. En medvetenhet om att hushålla med befintliga resur-ser ska råda i hela organisationen och verksamheterna ska bedrivas ändamålsenligt. God ekonomisk hushållning är en central del i styrningen, där en långsiktig plan för ekonomi i balans ska vara en del av ordinarie arbete med planering, budget och upp-följning.

Långsiktig målbild

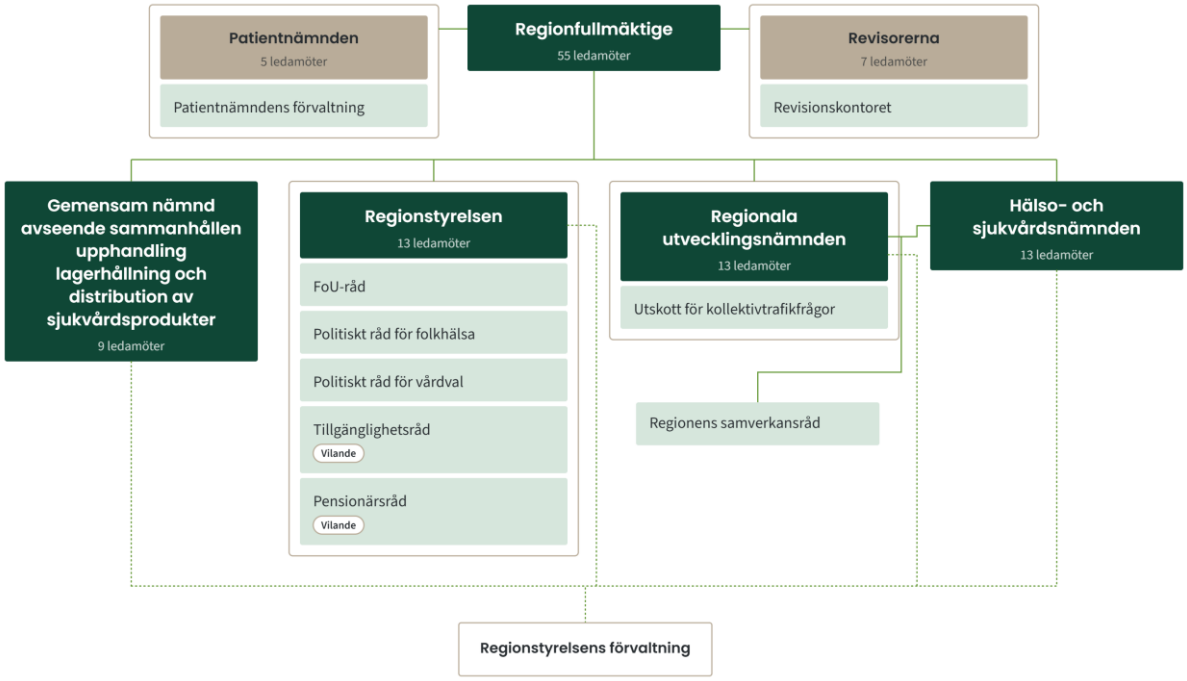
Målbilden i Regionala utvecklingsstrategin beskriver hur länet ser ut år 2050 och ligger till grund för hur Region Jämtland Härjedalen formar prioriteringarna för sina uppdrag. Med den långsiktiga målbilden som bakgrund gör Region Jämtland Härjedalen strate-giska vägval för att på lång sikt säkerställa god hälso- och sjukvård, tandvård och hållbar regional utveckling.

- Färre i arbetsför ålder ska ta hand om fler äldre med större behov. Framöver behöver Region Jämtland Härjedalen klara 125% av dagens uppdrag med 75% av dagens resurser.
- Mer hälso- och sjukvård kommer finnas närmare invånaren, och oftare genom olika former av samarbeten. Länets vårdinrättningar måste vara rätt utrustade och bemannade för att möta de framtida behoven av nära vård. Digitalisering och AI kan frigöra mer tid till vård.
- Inom regional utveckling ska fortsätta skapa förutsättningar för ett livskraftigt näringsliv och ett starkt civilsamhälle, bland annat genom arbete med kompe-tensförsörjning, infrastruktur, hållbarhet, kultur, bildning, kollektivtrafik och reg-ional planering.

Politisk organisation

Nedan visas en bild på den politiska organisationen i Region Jämtland Härjedalen enligt beslut i Regionfullmäktige.

Figur 2. Politisk organisation. – OBS! bild behöver uppdateras när allt är klart.

Övergripande mål

Region Jämtland Härjedalen kärnverksamhet, stödverksamhet och ledningsprocesser utgör målområden. För varje målområde finns ett övergripande mål.

- **Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet** (Målområde för ledningsprocesser)
- **God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen** (Målområde för hälso- och sjukvård)
- **God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen** (Målområde för tandvård)
- **Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen** (Målområde för Regionalt utvecklingsansvar)
- **Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen** (Målområde för kultur)
- **Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen** (Målområde för kollektivtrafik)
- **Folkhögskolor med hög kvalitet** (Målområde för folkhögskolor)
- **Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling** (Målområde för stödverksamhet)

Region Jämtland Härjedalens alla verksamheter behöver samverka såväl internt som externt för att gemensamt uppnå den politiska viljeinriktningen inom respektive målområde.

För respektive målområde finns långsiktiga nyckeltal och uppdrag för kommande år till styrelsen och nämnderna. Genom att följa de långsiktiga nyckeltalen över tid får regionfullmäktige en indikation om verksamhetens riktning i förhållande till den politiska viljeinriktningen. Uppdrag och nyckeltal är formulerade utifrån att respektive kärnverksamhet, stödverksamhet och ledningsprocesser har olika förutsättningar och är också olika stora.

För att uppnå god kvalitet och god ekonomisk hushållning inkluderas ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet i respektive målområde, vilket även gäller för horisontella sakområden som exempelvis arbetsmiljö, folkhälsa och digitalisering.

Målområde för Ledningsprocesser

Ledning, styrning och uppföljning av beslut och verksamhet

En tydlig ledning, koordinering och uppföljning av kärnverksamhet samt stödverksamhet behövs för att bryta den negativa kostnadsutvecklingen och verkställa planperiodens prioriteringar. Lagkrav, nationella riktlinjer och den politiska viljeinriktningen ska styra regionstyrelsen och nämndernas prioriteringsarbete.

För att nå en ekonomi i balans måste Region Jämtland Härjedalen arbeta utifrån en långsiktig plan med större strukturella åtgärder, utöver kortsiktiga insatser. Skarpare aktiviteter och ytterligare verksamhetsförändringar behövs för att hålla budget. Aktiviteter som bidrar till en effektivare verksamhet med tillräckliga ambitioner ska prioriteras. Detta för att klara god ekonomisk hushållning på längre sikt. Arbetet med att skapa en effektiv och verksamhetsanpassad administration är en viktig del i den långsiktiga strategin och ska fortsätta.

I nuläget görs en treårig investeringsplanering. Det är önskvärt att utöka planeringshorisonten och ha en mer långsiktig plan för framför allt fastighetsbeståndet. På grund av det ekonomiska läget som organisationen har, krävs idag lånade medel för att finansiera investeringar.

Alla interna beslut som tas i organisationen ska alltid beskriva och innehålla finansieringsförutsättningar. Där finansiering för att fasa in något nytt inte finns inom egen budgetram ska något annat fasas ut. Där finansiering ska flyttas ska något annat fasas ut från den verksamhet medel flyttas ifrån.

Region Jämtland Härjedalen är en viktig samhällsaktör och en del i organisationens uppdrag är att samverka såväl internt som med länets kommuner, myndigheter, näringsliv och andra aktörer.

Ett utvecklande ledarskap och medarbetardriven utveckling är viktigt i regionens arbete framåt mot såväl stärkt arbetsmiljö och kompetensförsörjning som ekonomi i balans. Genom att skapa tillit och inre motivation kan en effektivare organisation där medarbetarna strävar mot samma mål som ledningen uppnås. En utvecklande ledare utmärks av inspiration och motivation i syfte att stimulera delaktighet och kreativitet, samt av personlig omtanke. Utvecklande ledarskap kännetecknas även av att ledningen uppträder som föredömen och agerar utifrån en väl synlig värdegrund. Region Jämtland Härjedalens chefer ska ha tydliga uppdrag, befogenheter och ansvarsområden där beslut fattas så nära verksamheten som möjligt. Samspel och samarbete mellan arbetsgivare och medarbetare, liksom med de fackliga

organisationerna är centralt. Att vara en attraktiv arbetsgivare genom att erbjuda en hälsofrämjande arbetsmiljö, tillvarata medarbetarnas kompetens och samtidigt förbättra förutsättningarna för att medarbetarna stannar i organisationen, är och förblir några av Region Jämtland Härjedalens viktigaste strategiska uppgifter.

Region Jämtland Härjedalen ska visa ett tydligt ledarskap när det gäller att vara en fossilbränslefri region år 2030. Omställningen av organisationens fordonsflotta ska fortsätta för att bidra i det arbetet. Organisationen ska arbeta för en effektiv resursanvändning. Produkter och material ska väljas på ett miljömässigt och socialt ansvarsfullt sätt. Miljö- och klimatsmarta livsmedel ska prioriteras. Åtgärder för giftfri miljö ska fortsätta, bland annat ska organisationen fortsatt arbeta för en säker användning av läkemedel. Region Jämtland Härjedalen ska fullfölja sina åtaganden inom Klimatlöftet i Jämtlands län och använda initiativet som en plattform för att driva klimatomställning i den egna verksamheten och i länet.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Andel av total personalkostnad som utgörs av kostnader för inhyrd bemanning
- Hälsofrämjande index (arbetsmiljöenkät)
- Total sjukfrånvaro - Andel sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid
- Energianvändningen i ägda lokaler
- Positivt ekonomiskt resultat i förhållande till skatter och kommunalekonomisk utjämning.
- Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska förbättras jämfört med föregående år.
- Kassalikviditet exklusive pensionsplaceringar >100% på längre sikt.
- Konsolideringsgrad pensionsplaceringar, marknadsvärdet av tillgångarna i pensionsmedelsförvaltningen ska öka för att möta hela pensionsskulden.

Finansiella mål

Tabell 1. Finansiella mål.

Finansiella mål	**2027**	**2028**	**2029**	**Definition för uppföljning**	**Nivå för uppföljning**
Soliditet (ökning) Exklusive ansvarsförbindelsen	**-33,4%**	**-22,7%**	**-12,4%**	Eget kapital dividerat med totalt kapital (Värden enligt budget)	Region Jämtland Härjedalen totalt

Nettokostnadsutveckling (1)	**-1,8%**	**-0,1%**	**1,9%**	Årets nettokostnad/ föregående års nettokostnad	Region Jämtland Härjedalen totalt
Bruttokostnadsutveckling (1)	**-0,8%**	**-0,1%**	**1,5%**	Årets bruttokostnad/ föregående års bruttokostnad	Regionstyrelsen och övriga nämnder
Leverantörstrohet	95%	95%	95%	Summa inköp från upphandlad leverantör/ total inköpssumma	Regionstyrelsen och Hälso- och sjukvårdsnämnden
Skuldsättningstak (2)	<17%	<19%	<20%	Total räntebärande låneskuld (exkl. pensionsskulden) / Skatter och generella statsbidrag	Region Jämtland Härjedalen totalt

1) Målvärdet för nettokostnadsutvecklingen och bruttokostnadsutvecklingen har beräknats utifrån lagd prognos per september 2026 i relation till budget 2027. Eftersom det slutliga utfallet kan komma att avvika från prognosen ska målvärdet ses som ett styrande utvecklingsmått och inte som ett direkt mått på budgetföljsamhet. Ett uppnått målvärde innebär därför inte nödvändigtvis att verksamheten håller sig inom budget 2027. Tilldelad budgetram är fortsatt styrande för verksamheten, medan målvärdet ska ses som ett kompletterande mått för att följa kostnadsutvecklingen över tid.

2) För skuldsättningstak beräknas totalt räntebärande låneskuld exklusive finansiell leasingskuld.

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska prioritera och genomföra effektiva verksamhetsförändringar, inklusive en effektiv och ändamålsenlig administration, för att hålla budget.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska accelerera arbetet för att förankra strukturer för prioriteringar vid såväl ordinarie drift som i kris.
- Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska säkerställa att kompetenshöjande insatser planeras och genomförs för att minska risken för välfärdsbrott och andra oegentligheter.
- Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska minska sin miljö- och klimatpåverkan.

Målområde för hälso- och sjukvård

God och nära vård i hela Jämtland Härjedalen

Hälso- och sjukvården ska bidra till en god hälsa och erbjuda vård på lika villkor för alla i länet. Vården ska ges med respekt för varje människas lika värde och värdighet. Den som har störst behov av vård ska få gå först. Skillnader i vård och behandling som inte är medicinskt motiverade ska uppmärksammas och motverkas. Vården ska också arbeta förebyggande och vara organiserad så att resurserna används på ett effektivt sätt.

Oavsett var i regionen vården ges ska den vara säker och hålla hög kvalitet. För att det ska fungera behövs både stabil kompetensförsörjning och en säker försörjning av läkemedel, medicinteknik och sjukvårdsmaterial. Region Jämtland Härjedalens förmåga att hantera kriser måste bygga på ett robust grundutbud, nära invånarna. Ett viktigt led för att stärka denna förmåga är att verksamheten etablerar arbetssätt för prioriteringar både vid såväl ordinarie drift som i kris.

För att möta den demografiska utvecklingen och skapa en långsiktig ekonomisk hållbar hälso- och sjukvård pågår ett större omställningsarbete. Hälso- och sjukvård som kan ske i hemmet behöver ske i hemmet. Denna omställning kommer påverka hela organisationen, och accelererar behovet av såväl effektivare som mer digitala arbetssätt för att möta invånarnas ökade behov av hälso- och sjukvård. Kunskapsstyrningen är en viktig del i omställningen, där prioritering framgent behöver läggas vid effektiv implementering och uppföljning. Tillsammans med en ökad personcentrering leder detta till en vård som är säker, jämlik, tillgänglig och effektiv. Andelen vård som tillhandahålls med hälsocentralen som utgångspunkt ska öka, och metoder som differentierar vårdnivåer utanför Östersunds sjukhus behöver utvecklas. På sikt ska detta leda till en effektivare och mer lättillgänglig vård, utan onödigt långa väntetider.

Region Jämtland Härjedalen behöver integrera produktions- och kapacitetstyrning i det vardagliga planeringsarbetet, och samtidigt öka möjligheterna för invånarna att möta vården digitalt – till exempel vid tidsbokning och kontakt med vårdpersonal.

En nära och personcentrerad vård bygger på kontinuitet mellan patient och vårdpersonal, där fast vårdkontakt, fast läkarkontakt och sömlösa övergångar mellan regionens och kommunens sjukvård är viktiga byggstenar. Fler invånare behöver ges förutsättningar att ta större ansvar för sin egen hälsa och koordineringen av den egna vården, så att vårdens resurser kan prioriteras till de som är i större behov av vägledning och stöd.

Verksamhetsutveckling behöver vara en naturlig och förankrad del av vardagen i hela hälso- och sjukvården, där både medarbetare och chefer är delaktiga i att driva

förbättringar, tillsammans med patienter och invånare. För att hålla en hög kvalitet och få en hållbar ekonomi krävs också att Region Jämtland Härjedalen fortsätter att kraftigt minska~~r~~ beroendet av inhyrd bemanning och köpt vård.

Region Jämtland Härjedalen ska fortsatt vara drivande i ~~den~~ utvecklingen av digitala lösningar för vården. I det arbetet behöver kompetenser och erfarenheter inom samtliga målområden tas tillvara. Målet är att stärka kvaliteten, förbättra produktiviteten och skapa en hållbar arbetsmiljö för framtiden.

Många samer upplever idag diskriminering, utsatthet och psykisk ohälsa på grund av sin etniska tillhörighet. För att förbättra samisk hälsa behöver Region Jämtland Härjedalen öka kunskapen om samiska förhållanden och stärka tillgången till hälso- och sjukvård som är anpassad till både språk och kultur. Det är en viktig del i att kunna erbjuda en vård på lika villkor – också för den samiska befolkningen i vår region.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Andel patienter som har fast läkarkontakt i primärvården
- Andel patienter som får medicinsk bedömning (för nya hälsoproblem eller vid försämring av pågående hälsoproblem) inom 3 dagar i primärvården.
- Andel patienter vars elektiva (planerade) operation genomförs inom tre månader efter beslut om operation.
- Andel väntande inom 30 dagar till förstabesök inom Barn- och ungdomspsykiatrin.
- Antal vårdtillfällen per 100 000 invånare.
- Påverkbara slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare 65 år och äldre.
- Oplanerad återinskrivning i slutenvård inom 30 dagar invånare 65 år och äldre.
- Andel patienter registrerade i Palliativa registret som haft samtal om vårdens innehåll och riktning (brytpunktssamtal) innan sin död.
- Andel av länsinvånarna 65 år och äldre som vaccinerats mot säsongsinfluensa.
- Antal förskrivna antibiotikarecept per 1 000 invånare.

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska med sikte mot år 2040 ta fram en långsiktig strategi för hälso- och sjukvårdens utveckling och omställning.

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska tillhandahålla en säker vård, där vårdskador förebyggs.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska upprätthålla en robust och säker läkemedelshantering samt tillse att läkemedel och i synnerhet antibiotika förskrivs restriktivt.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska tillse att vård ges i rimlig tid genom att öka graden av personcentrering, distansoberoende vårdkontakter och genom att identifiera vårdinsatser som är lämpliga att utföra inom primärvården stärka dess roll som vårdens nav.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska i högre grad integrera produktions- och kapacitetsstyrning i ordinarie planeringsarbete på både lång och kort sikt, i syfte att skapa varaktiga förutsättningar för vård inom vårdgarantins gränser.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska skapa mer tid för vård genom medarbetardriven verksamhetsutveckling som stödjer vårdens omställning och skapar förutsättningar för digital interaktion, samt i högre grad inkluderar patientmedverkan och utgår från kvalitetsresultat.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska i samverkan med länets kommuner och andra relevanta aktörer utveckla vårdnivån primärvård, så att hälso- och sjukvård -när så är lämpligt- i större utsträckning sker i hemmet.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska stödja förändring av levnadsvanor och andra riskfaktorer för ohälsa, samt främja psykisk hälsa och uppmärksamma våldsutsatthet.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska verka för ökad samisk kulturkompetens och att samers rättigheter är kända och implementeras.

Målområde för Tandvård

God och tillgänglig tandvård i hela Jämtland Härjedalen

Tandvården ska bidra till en god tandhälsa genom att tillhandahålla en tandvård på lika villkor för hela befolkningen. Tandvården ska vara av god kvalitet och lägga särskild vikt vid förebyggande åtgärder.

Tandvården ska leverera säker tandvård oavsett de variationer som förekommer i verksamhet och förutsättningar. En stabil kompetensförsörjning, tillsammans med en stabil försörjning och hantering av läkemedel, tandtekniska produkter och tandvårdsmaterial är delar i detta. Tandvårdens beredskap för kris ska bygga på ett robust grundutbud. Tandvården utgör en viktig del i det sammanhållna hälso- och sjukvårdssystemet och har en särskilt stor möjlighet att tillhandahålla hälsofrämjande insatser tillsammans med övriga hälso- och sjukvården. Både barns och vuxnas munhälsa behöver prioriteras och särskilda insatser för äldre fortsätta.

För att möta den demografiska utvecklingen står tandvården inför en utmaning, där strukturerna för tandvårdsteam behöver utvecklas för att skapa hållbara och attraktiva tandvårdskliniker. Kompetensförsörjningen inom Folktandvården behöver stärkas så att möjligheterna att uppfylla sistahandsansvaret förbättras. Barntandvården behöver fördelas jämnare mellan länets tandvårdsutförare. Folktandvården ges därmed större möjlighet att möta fler vuxna tandvårdspatienter och kan upprätthålla en bred kompetens.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Andelen kariesfria 6-åringar.
- Kvarvarande tänder i åldersgruppen 70–79 år.
- Personer som fått en undersökning inom den regiondrivna vuxentandvården utförd senaste tvåårsperioden.

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska tillhandahålla en säker tandvård, där vårdskador förebyggs.
- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska verka för att såväl akut som förebyggande tandvård ges till både barn och vuxna, och att tandvårdens roll som hälsofrämjande instans stärks.

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden ska tillhandahålla tandvård med hög kvalitet, där förbättringsarbete utifrån kvalitetsresultat ständigt pågår.
- Hälso- och sjukvårdsnämnden ska utveckla strukturer för tandvårdsteam.
- Regionstyrelsen ska verka för att barntandvården i större utsträckning fördelas jämnt mellan de utförare som finns i länet.

Målområde för Regionalt utvecklingsansvar

Utvecklingskraft i hela Jämtland Härjedalen

Ett bra innovations-, företags- och entreprenörsklimat har en avgörande betydelse för näringslivets konkurrenskraft, liksom för länets attraktionskraft. Företagens tillväxt och lönsamhet är viktig för att bidra till arbetstillfällen och en bra livsmiljö och därmed även för att bidra till ökade skatteintäkter och en förbättrad folkhälsa. God hälsa i befolkningen säkerställer i sin tur arbetskraft, produktivitet och utveckling. För att trygga välfärdens långsiktiga finansiering krävs både ett konkurrenskraftigt näringsliv och en växande befolkning. Utvecklingen måste ske utifrån ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart perspektiv, vilket exempelvis inkluderar det samiska.

Länet är geografiskt stort och förutsättningarna för hållbar utveckling skiljer sig åt på olika platser. Det är avgörande att synliggöra länets behov och de speciella förutsättningar som råder utifrån vår geografi. Tillsammans med kommuner och andra aktörer i länet behöver arbetet med påverkan gentemot nationell nivå fortgå, framför allt när det gäller länets behov av ökade anslag vid fördelning av statliga medel till exempel inom transportinfrastruktur och bredband. Statliga medel till näringslivsutveckling som exempelvis Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder och även tillgången till EU-medel är viktiga för den regionala utvecklingen och därför behöver dessa resurser långsiktigt värnas och stärkas. Genom en mer proaktiv och tydlig kommunikation om vilka finansieringsmöjligheter som finns kan fler aktörer, företag och kommuner ta del av det tillgängliga utvecklingskapitalet. Spridning av goda exempel är också viktigt. Samtidigt är en utveckling av arbetet med att utvärdera och analysera effekter av medlens användning och av det strategiska arbetet viktigt för att säkerställa effektivitet och träffsäkerhet i de olika insatserna. För att skapa utvecklingskraft i hela länet måste utvecklingsmedel nå samtliga kommuner och fördelningen ska vara jämlik och jämställd, där företag som drivs av kvinnor ges samma möjligheter som företag som drivs av män. De samiska näringarna är en viktig drivkraft i regionen och bidrar till samhällets utveckling. Samisk traditionell kunskap är en central del av den samiska kulturen och dess perspektiv och kompetens bör tas tillvara i högre utsträckning framöver. Ett brett och inkluderande nyttjande av utvecklingsmedel är en förutsättning för ett hållbart och sammanhållet Jämtland Härjedalen.

Goda relationer, samverkan och samhandling inom länet, med andra regioner, nationellt och inom EU är av yttersta vikt för rollen som regionalt utvecklingsansvarig. Organisationen ska vara en pålitlig och attraktiv samarbetspartner.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Geografisk spridning av antal stöd finansierade av statliga medel från Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder.
- Geografisk spridning i kronor av stöd finansierade av statliga medel från Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder
- Andel hushåll och företag i länet som är anslutna till bredband om minst 1 Gbit/s.
- Arbetsgivares upplevda kompetensbrist.

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionala utvecklingsnämnden ska utveckla strukturen för utvärdering och analys gällande användningen av anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder och av det strategiska arbetet.
- Regionala utvecklingsnämnden ska arbeta proaktivt för länets utveckling genom att bevaka frågor och påverka beslutsfattare på nationell- och EU-nivå för att bevara och utöka det regionala utvecklingskapitalet till länet.

Målområde för Kollektivtrafik

Goda kommunikationer inom samt till och från Jämtland Härjedalen

Kollektivtrafikens tillgänglighet är grundläggande för många människors sociala inkludering och tillgång till deltagande i samhället och bidrar därmed till förbättrad folkhälsa. Kollektivtrafik i form av bussar och tåg inom länet och över länsgränser är ett verktyg för att möjliggöra arbetspendling, studier och fritidsaktiviteter, men även att fler kommer till länet och besöker oss. Det är därför viktigt att för nationell nivå fortsätta synliggöra behovet av att de statliga medlen för att upprätthålla den interregionala tillgängligheten (1:7 Trafikavtal) finns kvar även framåt.

Kollektivtrafiken är en samhällsviktig verksamhet som dagligen spelar en viktig roll för samhällets funktionalitet och det är därför av stor betydelse att kollektivtrafiken är robust, så att den kan bedrivas även under störningar i samhället. Ett ökat kollektivt resande är även viktigt för att uppfylla länets miljö- och klimatmål.

Tillsammans med kommunernas samhällsplanering och andra intressenter skapas förutsättningar för att utveckla kollektivtrafiken utifrån de olika behov och utmaningar som finns i olika delar av länet. Människors beteenden förändras i takt med den snabba teknikutvecklingen vilket ställer krav på att hitta lösningar som passar både dagens och framtidens resenärer. Det handlar om att öka resandet för att öka intäkterna och därigenom kunna utveckla utbudet. Samtidigt innebär ett ökat utbud också ökade kostnader. Det gäller att hitta rätt balans. Marknadsföring, omvärldsbevakning och framtagandet av prognoser är viktigt i detta arbete. Samtidigt är det svårt att förutse vilka effekter det säkerhetspolitiska världsläget får på exempelvis drivmedelskostnader och inflation vilka kan få stor påverkan på kollektivtrafikens ekonomi.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Antal resor med regionbuss och tåg
- Antal resor med stadstrafiken i Östersund
- Självfinansieringsgrad
- Andel av busstrafiken (fordonskm) som drivs med förnybart drivmedel

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionala utvecklingsnämnden ska arbeta för att öka kollektivtrafikens intäkter.

Målområde för Kultur

Tillgängligt kulturutbud i hela Jämtland Härjedalen

Ett levande kulturliv är viktigt för länets utveckling, attraktionskraft och platsvarumärke. Kultur bygger broar och utgör kittet mellan människor, mellan stad och landsbygd och bidrar till attraktiva livsmiljöer, utveckling av demokrati, integration, lärande och förbättrad folkhälsa. Kultur enar, skapar delaktighet och tillhörighet vilket bidrar till samhällets motståndskraft i oroliga tider. Den kulturella infrastrukturen med civilsamhället, folkbildningen och professionella kulturverksamheter behöver värnas. Länets kulturarv speglar både dåtid, samtid och framtid och ska vårdas professionellt och även granskas kritiskt. I länet finns många aktörer som gör kultur och konst närvarande och levande, inte minst Jamtli. Att främja och stärka kunskapen om nationella minoriteters och urfolket samernas språk och kultur är en viktig del i det arbetet.

Alla invånare i länet ska ha tillgång till upplevelser av kultur och själva kunna skapa och uttrycka sig. Deltagande i konst- och kulturaktiviteter bidrar lika mycket till att förebygga ohälsa som en förbättrad folkhälsa. Vidare kan kultur utgöra ett komplement till ordinarie behandling, för att bryta utanförskap och känsla av ensamhet. På det sättet kan kultur också bidra till att-sjukskrivningar blir kortare och utveckling av insatser gällande kultur och hälsa är därför viktigt. Mot den bakgrunden är geografisk spridning, att nå hela länet genom egen verksamhet eller bidrag till externa verksamheter, viktigt. Barn och unga är en prioriterad målgrupp. Att ge förutsättningar för ett rikt kulturliv ger en bra grogrund för innovativa och kreativa miljöer där alla invånare i länet ska ha tillgång till mötesplatser för kultur. Mötesplatser som även kan utgöra nav för kulturella och kreativa branscher. En fortsatt utveckling av kulturella och kreativa branscher är en viktig faktor för ett starkare kultur- och näringsliv i länet.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Geografisk spridning av antal föreställningar per kommun.
- Geografisk spridning av antal främjande kulturaktiviteter per kommun.
- Antalet aktiviteter genomförda för barn och unga per kommun.

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionstyrelsen, Regionala utvecklingsnämnden och Hälso- och sjukvårdsnämnden ska gemensamt formera förutsättningar för kultur som ett strukturerat komplement i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet.

Målområde för Folkhögskolor

Folkhögskolor med hög kvalitet

Region Jämtland Härjedalens två folkhögskolor, Birka och Bäckedal, ger unga vuxna nya chanser till utbildning, bidrar till förbättrad integration, främjar jämlikhet och jämställdhet samt utvecklar förståelse för demokratins och kulturens betydelse. Folkhögskolorna är två av flera utbildningsanordnare i länet som bidrar till deltagarnas utveckling och länets kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Folkhögskolorna är attraktiva och lockar deltagare i och till länet med sina profilutbildningar. De bidrar till utveckling av länets kulturliv genom olika event som konserter, föreläsningar och andra arrangemang. Folkhögskolorna bidrar på detta sätt till både individens och samhällets utveckling, men kanske framför allt till en förbättrad folkhälsa.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Antal tilldelade deltagarveckor, per folkhögskola
- Andel extern finansiering utöver statsbidrag kopplat till deltagarveckor, per folkhögskola
- Antal utfärdade studieomdömen per folkhögskola

Målområde för Stödverksamhet

Ändamålsenlig kompetens för effektivt stöd till verksamhet och utveckling

Region Jämtland Härjedalens stödverksamhet ska stödja kärnverksamhet, övrigt verksamhetsstöd och ledningsprocesser i att möjliggöra lagefterlevnad och de prioriteringar som beslutats inom respektive målområde. Men stödverksamhetens arbetssätt och organisation behöver samtidigt utvecklas och förändras för att vara kostnadseffektiv och anpassas utifrån kärnverksamhetens faktiska utmaningar. Fortsatt utbyggnad av digitala arbetssätt och processer är en viktig prioritering, liksom att arbeta mer samordnat, behovsstyrt och effektivt med verksamhetsutveckling. En stärkt samverkan mellan teknik och verksamhet är därför viktigt.

För att möta framtida behov och utmaningar är digitalisering och artificiell intelligens (AI) en integrerad del av regionens utvecklingsarbete. Genom ett behovsdrivet införande av digitala lösningar och AI ska regionen skapa ökad nytta för invånare, patienter och medarbetare genom stärkt kvalitet, tillgänglighet och effektivitet. Utvecklingen ska ske ansvarsfullt med utgångspunkt i informations- och IT-säkerhet, god informationsförvaltning, etik, integritet och gällande regelverk samt bidra till robusthet, kontinuitet och beredskap. En stärkt digital kompetens hos medarbetare, chefer och ledare är en grundförutsättning för att tillvarata möjligheterna med digitalisering och AI samt stärka verksamheternas utvecklings-, innovations- och omställningsförmåga.

En utmaning nu och framåt är kompetensförsörjningen där kärnverksamheterna behöver stöd i att dels hitta och behålla kompetens, dels genomföra åtgärder för att minska sårbarheten då konkurrensen om kompetens ökar. Omställning till andra arbetssätt och nya tekniska lösningar är nödvändiga åtgärder för att möta utvecklingen. Kompetensförsörjningsfrågor på stödnivå innefattar att styra samt stödja verksamheterna i såväl bemanningsfrågor som arbetsmiljö-, löne- och villkorsfrågor, ledarskapsfrågor och forskning- och utbildningsfrågor, med mera. Ändamålsenlig kompetens vid respektive funktion inom organisationen och rätt använd kompetensen (begreppet RAK) är i sin tur bidragande till effektivitet och upprätthållande inom målområdet stödverksamhet. Exempel på det är patientsäkerhet, robusthet, IT-drift och -säkerhet, krisberedskap samt ärendehanteringsprocessen. En väl fungerande kompetensförsörjning har även positiva ekonomiska effekter.

Att stödja verksamheterna i arbetet att vara en attraktiv arbetsgivare genom en hälsofrämjande arbetsmiljö och att tillvarata medarbetarnas kompetens och förutsättningarna för att medarbetarna stannar i organisationen, då det är ett prioriterat område för stödverksamheterna att bidra till verksamheterna i. Detta då det är och förblir några av Region Jämtland Härjedalens viktigaste strategiska uppgifter. I det ingår

också att erbjuda utvecklingsmöjligheter och ett ledarskap som understödjer detta, liksom kultur- och värdegrundsarbete.

Folkhälsoarbetet ska fortsätta utvecklas såväl inom regionens ordinarie verksamhet som i samverkan med kommuner och andra samhällsaktörer. Ett strukturerat arbete för en god folkhälsa är ett gemensamt ansvar och en förutsättning för ett hållbart och robust samhälle. "Strategi för folkhälsa och trygghet" utgör en gemensam grund för ett långsiktigt och samordnat arbete för att stärka folkhälsa och trygghet i Jämtlands län. Arbetet ska bidra till att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa genom hela livet med syfte att minska hälsoklyftor och stärka människors livsvillkor. Hälsofrämjande och förebyggande insatser ska prioriteras för att stärka psykisk hälsa, mänskliga rättigheter, goda relationer och levnadsvanor. Tidigt samordnade insatser riktat till barn och unga ska fortsatt utvecklas.

Inom målområdet behöver stödverksamheten också möta kärn- och stödverksamheternas förmåga att arbeta med miljö- och hållbarhetsfrågor, ekonomi-, inköp- och upphandlingsfrågor, kommunikation- och informationsförvaltning, lokal- och fastighetsfrågor, varu- och materialförsörjning, hälsopolitiska frågor, övrig effektivisering liksom i att rent praktiskt utföra arbetsuppgifter i kärnverksamheten där tex formell vårdkompetens inte är nödvändig.

I och med Sveriges medlemskap i Nato kommer Sveriges militärstrategiska planering att påverka Jämtlands län bland annat när det gäller värdlandsstöd samt NATO:s grundläggande krav på civilt försvar.

Verksamheten skall långsiktigt utveckla fastighetsbestånd samt servicefunktioner i syfte att säkerställa att dessa stödjer framtidens hälso- och sjukvård.

Långsiktiga nyckeltal att följa över tid för att visa målområdets utveckling:

- Antal vetenskapliga publikationer som är knutna till Region Jämtland Härjedalen.
- Allmänt gott hälsotillstånd (16+)
- Andel elever i åk 7 och åk 1 på gymnasiet som upplever att de mår bra
- Psykiskt välbefinnande (fördelat på kön 16–29 år)

Uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna 2027:

- Regionstyrelsen ska stödja verksamheten i arbetet med förvaltning och utveckling av kompetensförsörjningsarbete och särskilt prioritera insatser för att stärka omställning.
- Regionstyrelsen ska bistå med stöd till verksamhet för att möjliggöra en hälsofrämjande arbetsmiljö som bibehåller och stärker medarbetares hälsa.

- Regionstyrelsen ska i samverkan med nämnderna prioritera insatser för att främja det psykiska välbefinnandet hos unga och unga vuxna.
- Regionstyrelsen ska stödja nämnder med insatser som främjar jämlikhet i verksamheterna och ta fram ett underlag för ett långsiktigt arbete med utgångspunkt i rättighetsbaserade frågor.
- Regionstyrelsen ska verka för fortsatt ändamålsenligt stöd till hälso- och sjukvården och tandvården i det hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbetet för att i ökad grad stödja förändring av levnadsvanor och andra riskfaktorer för ohälsa.
- Regionstyrelsen ska realisera arbetssätt som bidrar till att utveckla och anpassa tekniska lösningar utifrån verksamhetens utvecklingsbehov.
- Regionstyrelsen ska vidta åtgärder för att öka Region Jämtland Härjedalens robusthet i händelse av olyckor, effekter av klimatförändringar, samhällsstörningar samt krig. Uppdraget omfattar försörjningsberedskap, cybersäkerhet, informationspåverkan och ett fortsatt arbete inom kontinuitetshantering.
- Identifiera behov utifrån kraven på värdlandsstöd och NATO:s grundläggande krav för civilt försvar
- Regionstyrelsen ska verka för ökad samisk kulturkompetens och att samers rättigheter är kända och implementeras.
- Regionstyrelsen skall verka för att regionens fastighetsbestånd samt servicefunktioner utvecklas för att stödja framtidens hälso- och sjukvård.

Långsiktig plan för ekonomi i balans

I det här kapitlet beskrivs Region Jämtland Härjedalens långsiktiga plan för en ekonomi i balans fram till år 2030.

Reglering av balanskravsresultat, synnerliga skäl och plan för återställande av underskott beskrivs.

Region Jämtland Härjedalens långsiktiga åtgärdsplan för en ekonomi i balans

Alla kan på ett eller annat sätt bidra till att stärka Region Jämtland Härjedalens ekonomi. När vi idag nyttjar mer resurser än vad vi har råd med inom framför allt hälso- och sjukvården blir detta lånade medel från kommande generationer. Det är inte en sund eller hållbar ekonomi att skjuta ekonomiska underskott på framtiden, därför är planen att återställa underskottet till 2030. På kort sikt måste kostnaderna minska för att bromsa kostnadsutvecklingen, åtgärder är därför viktiga för att kunna bygga upp en ekonomisk buffert för att stärka regionens finansiella ställning på både kort och lång sikt. För att återställa balanskravsresultatet innan utgången av 2030 krävs enligt nedanstående långsiktiga resultatbudget positiva resultat.

Tabell 2. Långsiktig Resultatbudget till år 2030.

Miljoner kronor	Utfall 2025	Budget 2026	Prognos 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Verksamhetens intäkter	1 257,6	1 110,0	1 068,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
Riktade statsbidrag	229	160	298	220,0	220,0	220,0	120,0
Verksamhetens kostnader	-7 304,8	-7 075,2	-7 341,1	-7 276,8	-7 268,5	-7 383,5	-7 543,3
Avskrivningar	-182,9	-170,0	-162,8	-170,0	-170,0	-170,0	-170,0
Verksamhetens nettokostnader	**-6 001,1**	**-5 975,2**	**-6 137,9**	**-6 026,8**	**-6 018,5**	**-6 133,5**	**-6 393,3**
Skatteintäkter	3 868,3	4 054,6	3 984,2	4 199,0	4 362,9	4 528,3	4 695,6
Generella statsbidrag *	1 399,1	1 393,9	1 439,0	1 411,1	1 456,4	1 490,6	1 521,5
Statsbidrag läkemedel	542,3	550,5	551,9	555,5	575,5	595,5	625,3
Verksamhetens resultat	**-191,3**	**23,8**	**-162,8**	**138,7**	**376,3**	**480,9**	**449,2**
Finansiella intäkter	210,9	35,5	191,3	60,0	65,2	74,0	76,6
Finansiella kostnader	-387,9	-59,3	-168,5	-78,7	-132,3	-177,3	-140,3
Årets resultat	**-368,2**	**0,0**	**-140,0**	**120,0**	**309,2**	**377,6**	**385,5**

Likvida medel krävs om cirka 200 miljoner kronor varje månad för att hålla en god betalningsberedskap. Större investeringar finns planerade för kommande planperiod, för att likviditeten ska vara tillräcklig kommer eventuellt ytterligare lån krävas under planperioden.

Balanskravsresultat

Balanskravet innebär att ett negativt resultat för ett räkenskapsår ska regleras under de närmast följande tre åren. En särskild åtgärdsplan för hur återställandet ska ske, ska utarbetas och beslutas av fullmäktige.

Regionfullmäktige får besluta att en reglering av ett negativt balanskravsresultat inte ska göras om det finns synnerliga skäl.

Balanskravsunderskottet borde återställas inom tre år men synnerliga skäl att återställa på längre tid har åberopats för åren 2023–2025.

Det är hög tid att effektivisera och driva verksamhetsförändringar för att minska kostnaderna och förbättra ekonomin på både kort och lång sikt. Det är av vikt att ha en god ekonomi för att kunna möta nya kostnader och nödvändiga investeringar.

Synnerliga skäl

Hösten 2023 åberopade Region Jämtland Härjedalen synnerliga skäl för att lägga en negativ budget för år 2024 på minus 300 miljoner kronor. Anledningen då var den snabba förändringen i omvärlden som fick inflationen att stiga, vilken resulterade i höga pensionskostnader under år 2023 och 2024. Synnerliga skäl åberopades även för att inte återställa delar av det negativa balanskravsunderskottet med 164 miljoner kronor för 2023 samt 456,7 miljoner kronor för 2024 kopplade till ökade pensionskostnader på grund av inflationsökningar.

Även för 2025 åberopades synnerliga skäl och en negativ budget beslutades. Att lägga fram en budget i balans redan år 2025 skulle ha inneburit stora tillfälliga nedskärningar av verksamheten, för att sedan växla upp igen efter år 2030.

Detta skulle på längre sikt innebära stora negativa konsekvenser för verksamheten, men även för invånarna i Jämtland Härjedalen. Förutom stora minskningar i utbud, som är förenat med risker på kort sikt, kan en tillfällig neddragning även leda till mer långtgående konsekvenser, exempelvis inom kompetensförsörjningen där det redan idag finns utmaningar. Region Jämtland Härjedalen bedömer, med utgångspunkt i god ekonomisk hushållning, att det inte är möjligt att återställa det negativa balanskravsresultaten från 2023 och 2024 inom treårsperioden och samtidigt upprätthålla en ändamålsenlig verksamhet. Denna bedömning grundar sig också i att även budgeten för åren 2025 var negativ. Region Jämtland Härjedalen har med anledning av detta åberopat synnerliga skäl att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom treårsperioden utan på längre sikt. 2023 års underskott innan år 2028, och resterande del fram till och med år 2030.

Motivering till att återställa på längre tid:

- Återställa över längre tid för att inte göra ogenomtänkta verksamhetsneddragningar.
- De ekonomiska förutsättningarna har varit unikt svaga åren 2023 och 2024 kopplat till inflationen och dess påverkan på pensionskostnaderna.
- Region Jämtland Härjedalens prognos för utvecklingen av skatteunderlaget är försiktigare än Sveriges kommuner och regioners prognos.
- De tidigare åren 2023–2024 med mycket hög inflation har urholkat regionernas reala köpkraft. Det vill säga skatter och generella bidrag har inte ökat i motsvarande takt som inflation och löneökningar.

- Förutsättningarna för en stabilare ekonomi ser ljusare ut från 2027 och framåt, vilket skapar förutsättningar att återställa på lite längre tid.
- Fullmäktige har i Riktlinje för god ekonomisk hushållning, tagit beslut om att långsiktigt stärka soliditeten i Region Jämtland Härjedalen med målet att uppnå positiv soliditet.

Region Jämtland Härjedalens beslut att åberopa synnerliga skäl betyder inte att det inte krävs ett fortsatt arbete för att vända den ekonomiska utvecklingen. Det kommer att krävas omfattande åtgärder för att nå en ekonomi i balans till 2030 och över tid stärka den finansiella ställningen. Det innebär även ett nollresultat 2026 som följs av relativt stora överskott 2027–2030 för att kunna återställa balanskravet.

Att inte återställa det negativa balanskravsresultatet inom respektive treårsperiod, i detta ekonomiskt utmanande läge, anses ge bäst förutsättningar att uppnå god ekonomisk hushållning på sikt. De negativa konsekvenserna av tillfälligt stora neddragningar i verksamheten bedöms alltså bli större än de kortsiktiga ekonomiska vinsterna. Region Jämtland Härjedalen strategi är att ha ett långsiktigt förhållningssätt till god ekonomisk hushållning, där ett kontinuerligt arbete mot uppsatta mål ska ge långsiktigt hållbara effekter för både verksamhet och ekonomi. Det krävs en långsiktigt stabil ekonomisk planering och kontroll över kostnadsutvecklingen för att genomföra strategiska satsningar, klara framtida investeringar och pensionsåtaganden. Det är av största vikt att fullfölja de pågående, långsiktiga effektiviseringarna men också att prioritera och omfördela resurser.

Tabell 3. Plan för återställande av underskott.

Återställande balanskrav, mkr	Prognos 2026 (2)	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat (1)		-1 190	-1 070	-761	-383
Årets resultat (Plan för återställande exklusive balanskravsjusteringar)		120	309	378	386
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat (1)	-1 190	-1 070	-761	-383	2

1) Exklusive balanskravsjusteringar (realisations-/orealiserade vinster och förluster)

2) Utgående ackumulerat balanskravsresultat för 2026 utgår från delårsrapport augusti 2026 inklusive orealiserade vinster och förluster

Åtgärdsplan för en ekonomi i balans

Finansieringen av verksamheten är fortsatt ansträngd under planperioden. Betydande utmaningar kvarstår till följd av demografiska förändringar, stora investeringsbehov och en fortsatt hög kostnadsutveckling. Eftersom verksamhetens kostnader under flera år har ökat snabbare än finansieringen behöver kostnadsnivån sänkas och verksamheten anpassas för att ekonomin ska vara hållbar över tid. För att återställa balanskravsunderskottet krävs positiva resultat 2027–2030.

Arbetet med att nå en ekonomi i balans är ett ständigt pågående och gemensamt arbete för samtliga av regionens verksamheter och Regionstyrelsen och samtliga nämnder har beslutat om åtgärder för åren 2026–2028. Åtgärdsplanen består av långsiktiga och strukturella förändringar, utöver kortsiktiga insatser. För att möta regionens utmaningar behöver åtgärderna beakta behovet av utveckling, omställning och prioriteringar. Åtgärderna har delats in i fyra större områden; Vårdens omställning, Accelererad digitalisering och AI, Rätt storlek och rätt stöd samt Inköpsprocessen. Vårdens omställning kommer påverka hela organisationen, och accelererar behovet av såväl effektivare som mer digitala arbetssätt för att möta invånarnas ökade behov av hälso- och sjukvård. Därmed blir det viktigt att optimera IT-systems prestanda, förbättra användning av digitala verktyg, automatisera processer genom bättre nyttjande av ny teknik. Strategiska och operativa åtgärder behöver vidtas för att effektivisera och få en robust och hållbar inköpsstyrning. Givet de ekonomiska förutsättningarna kommer också ytterligare åtgärder behöva genomföras för åren 2027 och 2028 och fram till och med 2030.

Tabell 4. Beslutade åtgärder

Beslutade åtgärder i mkr	2027	2028	2029	2030
Hälso- och sjukvårdsnämnden	158	164		
Regionala utvecklingsnämnden	2	2		
Kollektivtrafiknämnden	10	12		
Regionstyrelsen	28	28		
Beslutade åtgärder	**199**	**207**		
Behov av ytterligare åtgärder	**76**	**13**	**100**	**60**
Summa åtgärder	**276**	**220**	**100**	**60**

Krav på åtgärder per nämnd

Under respektive målområde har planperiodens övergripande inriktning och de uppdrag som regionstyrelsen och nämnderna ska genomföra beskrivits, för att den långsiktiga planen om ekonomin ska kunna verkställas. Att utifrån lagkrav och nationella riktlinjer anpassa utbudet och ambitionsnivån med hänseende till de ekonomiska

förutsättningarna är nödvändigt. Åtgärder som ger direkta effekter på en bättre ekonomi och samtidigt bidrar till en effektivare verksamhet med tillräckliga ambitioner ska prioriteras. Nya arbetssätt, via medarbetardriven verksamhetsutveckling, måste stödjas av modern teknik. Digitalisering och AI kommer att vara avgörande för att nå en modern och hållbar region. Effekter av åtgärder skall kunna följas tydligt och kontinuerligt. Effekter/hemtagningseffekt ska mätas inom respektive nämnds plan och uppföljning.

Budget 2027–2029

I det här kapitlet fördjupas de ekonomiska förutsättningarna för planperioden. I detta kapitel redovisas resultat-, balans- och finansieringsbudget. Det finns också en redovisning om vilka förutsättningar Region Jämtland Härjedalen har att finansiera sin verksamhet med skatteintäkter, generella statsbidrag (kommunala utjämningsbidrag) samt övriga intäkter. I detta kapitel beskrivs även ekonomiskt utrymme för investeringar och fastigheter. Slutligen beskrivs likviditeten.

Budget 2027–2029

Det krävs ett intensifierat arbete med effektiviseringar under planperioden för att nå en ekonomi i balans till år 2030. Skatteberäkningen år 2027–2029 bygger på en utdebitering på 11,70 kronor. Skatteintäkterna är beroende av skatteunderlagets storlek, som i sin tur beror på samhällsekonomi, arbetsmarknadsstruktur och demografi.

Region Jämtland Härjedalen organiseras ur ett budgetperspektiv i 3 nivåer.

Nivå 1 Regionfullmäktige
Regionfullmäktige fastställer övergripande mål och ekonomiska ramar. Den övergripande ekonomiska styrningen sker genom att fullmäktige beslutar om resultatbudget, balansbudget och finansieringsbudget.

Nivå 2 Nämnd/Styrelse
Resurser tilldelas regionstyrelsen och nämndernas verksamhet och dess investeringar. Regionstyrelsen och nämndernas verksamhet ska bedrivas inom tilldelad driftsram. Inom driftramen har respektive organ rätt att prioritera för att nå uppsatta resultatmål. Den budgeterade driftsbudgeten ska hållas.

Nivå 3 Närmaste nivå under nämnd/styrelse
I regionstyrelsen och nämndernas verksamhetsplaner fördelas tilldelad driftram ytterligare – till närmaste nivå under regionstyrelse eller nämnd.

Driftbudgetramar ska specificeras och redovisas i regionstyrelsens och nämndernas verksamhetsplaner. Budgetramarna för nivå 3 ska vara bruttobudgetramar. Bruttobudgeten består av externa intäkter, interna intäkter, personalkostnader, övriga externa kostnader, avskrivningar och interna kostnader, och fastställs av respektive nämnd. Prognos läggs på samma nivå som budget, dvs nivå 3, och skall göras på samma detaljeringsgrad som budget.

Resultatbudget

Tabell 5. Resultatbudget.

Miljoner kronor	Utfall 2025	Budget 2026	Prognos 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Verksamhetens intäkter	1 257,6	1 110,0	1 068,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
Riktade statsbidrag	229	160	298	220,0	220,0	220,0	120,0
Verksamhetens kostnader	-7 304,8	-7 075,2	-7 341,1	-7 276,8	-7 268,5	-7 383,5	-7 543,3
Avskrivningar	-182,9	-170,0	-162,8	-170,0	-170,0	-170,0	-170,0
Verksamhetens nettokostnader	**-6 001,1**	**-5 975,2**	**-6 137,9**	**-6 026,8**	**-6 018,5**	**-6 133,5**	**-6 393,3**
Skatteintäkter	3 868,3	4 054,6	3 984,2	4 199,0	4 362,9	4 528,3	4 695,6
Generella statsbidrag *	1 399,1	1 393,9	1 439,0	1 411,1	1 456,4	1 490,6	1 521,5
Statsbidrag läkemedel	542,3	550,5	551,9	555,5	575,5	595,5	625,3
Verksamhetens resultat	**-191,3**	**23,8**	**-162,8**	**138,7**	**376,3**	**480,9**	**449,2**
Finansiella intäkter	210,9	35,5	191,3	60,0	65,2	74,0	76,6
Finansiella kostnader	-387,9	-59,3	-168,5	-78,7	-132,3	-177,3	-140,3
Årets resultat	**-368,2**	**0,0**	**-140,0**	**120,0**	**309,2**	**377,6**	**385,5**

Balansbudget

Tabell 6. Balansbudget

Miljoner kronor	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	4	3	2	1	1
Mark och byggnader och tekniska anläggningar	724	833	1006	1177	1347
Maskiner och inventarier	545	573	573	573	573
Finansiella anläggningstillgångar	78	78	78	78	78
Långfristiga fordringar	0	0	0	0	0
Summa anläggningstillgångar	**1351**	**1486**	**1658**	**1829**	**1998**
Omsättningstillgångar					
Förråd	29	29	29	29	29
Kortfristiga fordringar	405	427	427	427	427
Kortfristiga placeringar	1 514	1614	1714	1864	2114
Kassa och bank	304	138	108	289	503
Summa omsättningstillgångar	**2252**	**2208**	**2279**	**2609**	**3074**
SUMMA TILLGÅNGAR	**3603**	**3694**	**3937**	**4439**	**5072**
SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	-927	-1296	-1436	-1316	-1007
Årets resultat	-368	-140	120	309	378
Summa eget kapital	**-1296**	**-1436**	**-1316**	**-1007**	**-629**
Avsättningar					
Avsättning pensioner	2490	2543	2562	2636	2761
Särskild löneskatt övriga avsättningar	604	617	621	640	670
Övriga avsättningar	11	0	0	0	0
Summa avsättningar	**3104**	**3160**	**3183**	**3276**	**3431**
Skulder					
Långfristiga skulder	800	950	1050	1150	1250
Kortfristiga skulder	994	1019	1019	1019	1019
Summa skulder	**1794**	**1970**	**2070**	**2170**	**2270**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**3603**	**3694**	**3937**	**4439**	**5072**
Ansvarsförbindelse pensioner exkl löneskatt	1557	1471	1375	1299	1236
Ansvarsförbindelse löneskatt	378	357	334	315	300

Finansieringsbudget

Tabell 7. Finansieringsbudget.

Miljoner kronor	Utfall 2025	Prognos 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Tillförda medel					
Internt tillförda medel löpande verksamhet	-49,1	89,3	312,8	571,5	703,1
Förändring av kortfristiga placeringar					
Förändring av övrigt rörelsekapital	58,7	-7,5			
Minskning av långfristiga fordringar	0,0				
Ökning av långfristiga skulder	200,0	150,0	100,0	100,0	100,0
Summa tillförda medel	**209,6**	**231,8**	**412,8**	**671,5**	**803,1**
Använda medel					
Nettoinvesteringar	203,6	298,0	342,0	340,8	339,0
Köp av värdepapper till pensionsportföljen	0,0	100,0	100,0	150,0	250,0
Utlåning/kapitalisering externt					
Minskning av långfristiga skulder	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa använda medel	**204,0**	**398,0**	**442,0**	**490,8**	**589,0**
Förändring likvida medel	**5,6**	**-166,2**	**-29,2**	**180,7**	**214,1**

	2025	2026	2027	2028	2029
Internt tillförda medel miljoner kronor.					
Årets resultat	-368,2	-140,0	120,0	309,2	377,6
Avskrivningar	182,9	162,8	170,0	170,0	170,0
Ökning pensionsskuld inkl räntekostnader	151,6	66,5	22,8	92,4	155,5
Övrigt	-15,3				
Summa internt tillförda medel	**-49,1**	**89,3**	**312,8**	**571,5**	**703,1**

Tabell 8. Maximalt beslutad lånevolym.

Lånetak Mkr	Tak 2027	Tak 2028	Tak 2029
Lånetak 100% av mark och byggnadstillgångar, avrundat till närmaste 50 tal miljoner kronor.	1050	1200	1300

Investeringar och fastigheter

Regionfullmäktige beslutar om Region Jämtland Härjedalens totala investeringsram för de närmsta tre åren. För planperioden 2027–2029 föreslås investeringsramen uppgå till enligt tabell nedan.

Tabell 9. Investeringsram

Investeringsram (Mkr)	Budget 2026	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Reinvesteringar	**248**	***204***	**283**	**261**
Varav medicinteknisk utrustning	*108*	*50*	*100*	*100*
Varav fastigheternas grundkomponenter	*122*	*107*	*163*	*141*
Varav övriga investeringar	*18*	*47*	*20*	*20*
Nyinvesteringar	**56**	**91**	**11**	**31**
Varav medicinteknisk utrustning per objekt	*15*	*31*	*10*	*10*
Varav fastigheter per objekt	*30*	*60*	*0*	*20*
Varav övrigt per objekt	*11*	*1*	*1*	*1*
Mindre lokalanpassningar	**5**	**5**	**5**	**5**
Oförutsedda investeringar	**15**	**15**	**15**	**15**
Hjälpmedel	**15**	**27**	**27**	**27**
Överflyttat från 2025	**128**			
Överflyttat från 2026 till 2027	**-80**			
Summa total investeringsram	**387**	**342**	**341**	**339**

Tabell 10. Fleråriga fastighetsprojekt som ingår i investeringsramen ovan (tabell 9)

Fleråriga fastighetsprojekt (mkr)	2026	2027	2028	2029	2030
Nyinvestering hälsocentralen i Funäsdalen	**60**	**45**	**5**		
Varav konstnärlig gestaltning (totalt 1 mkr)	0,6	0,4			
Reinvestering i Getingen	**20,2**	**60,6**	**20,2**		
Varav konstnärlig gestaltning (totalt 1 mkr)	0,2	0,6	0,2		
Reinvestering i belysning	**4**	**8**	**8**	**8**	**8**
Reinvestering i brandskyddsåtgärder	**20**	**24**	**24**		
Summa	**105**	**137**	**52**	**8**	**8**

Ombyggnation av Getingen har påbörjats för psykiatrisk öppenvård. Förstudien för lokalen Kronofogden som även den innefattar den psykiatriska verksamheten kommer presenteras under 2027. Om beslut fattas under 2027 om uppstart för projektering,

kommer ytterligare investeringsbehov om uppskattningsvis 50–100 miljoner kronor att behövas, varav cirka 5 miljoner kronor 2027 och resterande investeringsmedel 2028-2029.

Förstudie avseende ÖSUP pågår och beräknas vara klar under 2026. Om regionfullmäktige därefter beslutar att gå vidare till programskede kommer projektet att kräva ytterligare resurser för framtagande av programhandlingar, projektering och andra förberedande åtgärder.

Investeringsutgifter kopplade till ett eventuellt fortsatt arbete med ÖSUP är inte inkluderade i beslutad investeringsram för 2027 och framåt. Utifrån nuvarande bedömning kan ett fortsatt arbete innebära ett successivt ökat investeringsbehov under kommande år. Preliminärt bedöms investeringsutgifterna kunna uppgå till cirka 10–50 miljoner kronor per år under perioden 2027–2030, med lägre nivåer i början av perioden och högre nivåer i takt med att arbetet växlas upp. Bedömningen är beroende av kommande beslut om omfattning, tidplan och genomförande. Den totala investeringsramen kan därmed behöva utökas för respektive år, om inte omprioriteringar inom befintlig ram kan göras.

Ett eventuellt genomförande kan även påverka regionens framtida finansieringsbehov och medföra behov av ytterligare upplåning.

Konstnärlig gestaltning

Region Jämtland Härjedalen beslutar årligen ett fast belopp för konstnärlig gestaltning kopplat till ny- eller ombyggnationer. Denna budgetram beräknas utifrån 1 procent av den årliga fastighetsinvesteringsplanen med vissa beaktanden. Ram för den konstnärliga gestaltningen sätt tillsammans med fastighet. Planen för fördelning framgår av tabell 9.

På grund av en ansträngd ekonomi ska varje byggprojekt bedömas individuellt om konstnärlig gestaltning eller konstverk ur samlingen skall användas.

Riktade statsbidrag i budget

Tabell 1. Riktade statsbidrag i budget.

	Prognos 2027 Region Jämtland Härjedalen	**Tilldelas nämnd i övergripande kostnadsbudget**
Personcentrerad och patient-säker hälso- och sjukvård med primärvården som nav	36 mkr	Varav 15 mkr Regionstyrelsen Varav 21 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden
Förordning ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården	137 mkr	Varav 137 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden
Jämlik och effektiv cancer-vård med kortare väntetider	4 mkr	Varav 4 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden
Ökad personcentrerad, till-gänglig och jämlik mödrahäl-sovård och förlossningsvård	11 mkr	Varav 6 mkr Regionstyrelsen Varav 5 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden
Höjd säkerhet och beredskap	15 mkr	Varav 15 mkr Regionstyrelsen
Psykiska hälsa och speciali-serad psykiatrisk vård	17 mkr	Varav 5 mkr Regionstyrelsen Varav 12 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden
	220 mkr	**Varav 41 mkr Regionstyrelsen, Varav 179 mkr Hälso- och sjukvårdsnämnden**

Riktade bidrag utgår från budgetpropositionen för 2026 och tidigare beslut. Då denna inte är fullständig avseende bidrag för 2027 har det gjorts antaganden utifrån tidigare uttalande om områden som man velat satsa på. Denna tabell behöver läsas med försiktighet. Förändringar kommer sannolikt att ske både avseende vilka bidrag som kommer att betalas ut och omfattningen av de bidrag som listats ovan.

Budgetramar för regionstyrelse och nämnder

I det här avsnittet redovisas hur Region Jämtland Härjedalens ekonomiska ramar fördelats mellan regionstyrelse och nämnder, samt vilka omdisponeringar som skett mellan dessa. Här beskrivs även prioriteringar som gjorts.

Tabell 4. Budgetramar i netto per regionstyrelse, nämnd samt finansiering (miljoner kronor).

	Budget 2027	Plan 2028	Plan 2029
Finansiering via skatter och generella bidrag	**6146,7**	**6314,7**	**6314,7**
Regionfullmäktige	**-17,9**	**-17,9**	**-17,9**
Varav förtroendemannabudget	-17,9	-17,9	-17,9
Regionstyrelsen	**-2101,8**	**-2273,3**	**-2273,3**
Varav tjänstemannabudget	-2097,3	-2268,8	-2268,8
Varav förtroendemannabudget	-4,5	-4,5	-4,5
Hälso- och sjukvårdsnämnden	**-3427,8**	**-3267,3**	**-3267,3**
Varav tjänstemannabudget	-3424,1	-3263,6	-3263,6
Varav förtroendemannabudget	-3,7	-3,7	-3,7
Regionala utvecklingsnämnden	**-470,1**	**-467,1**	**-467,1**
Varav tjänstemannabudget	-465,5	-465,5	-465,5
Varav förtroendemannabudget	-4,6	-4,6	-4,6
Kollektivtrafiknämnden	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Varav tjänstemannabudget	0,0	0,0	0,0
Varav förtroendemannabudget	0,0	0,0	0,0
Revision (1)	**-5,7**	**-5,7**	**-5,7**
Patientnämnden (2) (1)	**-3,5**	**-3,5**	**-3,5**
RESULTAT	**120,0**	**280,0**	**280,0**

1) *Förslag från regionfullmäktiges presidium. Hanteras i egna ärenden.*

2) *Belopp i tabellen är angivna i miljoner kronor och avrundade till närmaste hundratusentals kronor. Avrundningen medför att det inte framgår att tilldelad budget för Patientnämnden uppgår till 3,45 miljoner kronor.*

Tabell 5. Driftbudget i brutto per regionstyrelse, nämnd samt finansiering (miljoner kronor).

	Skatter och generella bidrag	Intäkter i verksamhet	Kostnader	Budget 2027
Regionfullmäktige		**0**	**-17,9**	**-17,9**
Varav förtroendemannabudget			-17,9	
Regionstyrelsen inkl. finansiering	**6146,7**	**341,3**	**-2443,1**	**4044,9**
Varav tjänstemannabudget		341,3	-2438,6	-2097,3
Varav förtroendemannabudget			-4,5	
Hälso- och sjukvårdsnämnden		**640**	**-4067,8**	**-3427,9**
Varav tjänstemannabudget		640	-4064,1	-3424,1
Varav förtroendemannabudget			-3,7	-3,7
Regionala utvecklingsnämnden		**438,3**	**-908,4**	**-470,1**
Varav tjänstemannabudget		438,3	-903,8	-465,5
Varav förtroendemannabudget			-4,6	-4,6
Kollektivtrafiknämnden		**0**	**0**	**0**
Varav tjänstemannabudget		0	0	
Varav förtroendemannabudget			0	
Revision		**0**	**-5,7**	**-5,7**
Patientnämnden (1)		**0,4**	**-3,5**	**-3,5**
TOTAL DRIFTBUDGET	**6146,7**	**1420,0**	**-7446,4**	**120,0**

1) *Belopp i tabellen är angivna i miljoner kronor och avrundade till närmaste hundratusentals kronor. Avrundningen medför att det inte framgår att tilldelad budget för Patientnämnden uppgår till 3,45 miljoner kronor.*

Förändring budgetramar

För att klara målet enligt **Långsiktig plan för ekonomi i balans till år 2030** måste regionstyrelsen och samtliga nämnder bidra i arbetet med att återställa det ekonomiska underskottet. Intäkterna behöver öka och kostnaderna minska för att klara en budget i balans och återställande av balanskravsunderskottet. Som ett första steg i Långsiktig plan för ekonomi i balans behöver regionstyrelsen och samtliga nämnder minska sina kostnadsnivåer för att hålla sina kostnader inom tilldelad budgetram. Steg två är att årligen möta nya kostnadsökningar, exempelvis årlig lönerevision och prisökningar med nya besparingsåtgärder.

Därför sker ingen generell LPIK-uppräkning av budgetram år 2027.

Nedan beskrivs de förändringar som gjorts i de olika nämndernas budgetramar för 2027.

Regionstyrelsen (RS)

Regionstaben

- Omdisponering med -30,8 miljoner kronor till HS avseende omorganisation av HOSPA där även läkemedelsenheten som helhet flyttats till HS.
- Omdisponering med +9,4 miljoner kronor från HSN avseende flytt av IT-relaterade kostnader kopplade till Lab samt Bild och funktionsmedicin.
- Omdisponering med +3 miljoner kronor från HSN avseende 2 nya ambulansstationer i Järpen och Vemdalen.
- Omdisponering med +11,1 miljoner kronor från KTN till RS avseende 6 heltidstjänster, samt flytt av IT-system.
- Omdisponering med -8,2 miljoner kronor till HSN avseende studiemedel.
- Omdisponering med -0,6 miljoner kronor till HSN för sjukhusfotograf.
- Ökad ram med +46,2 miljoner kronor för att möta behov inom digitalisering, service och fastighet kopplade till vårdens omställning samt för att åtgärda eftersatt fastighetsunderhåll. Den största delen av förstärkningen avser digitaliseringsområdet för att möjliggöra omställningen genom stärkt IT-kapacitet och digitala stödsystem. I beloppet ingår även uppräkning av budgetramen för forskning och utveckling med 4,1 miljoner kronor.
- Ökad ram med +0,65 miljoner kronor för omfördelning av intäkter till finansförvaltningen.

Regiongemensamt

- Minskad ram med -143,2 miljoner kronor utifrån beräknat behov inom regiongemensamt.

Budgetram för pensionskostnader är lagd för att klara vissa svängningar i pensionskostnadsprognos.

Regiondirektör

Medel till utvecklingsportföljen 20 miljoner kronor och fastighetsportföljen med 10 mkr per år för planperioden 2027–2029.

- Omdisponering med -0,6 miljoner kronor till HSN avseende förvaltning av Barnahus Jämtlands län.
- Omdisponering med -1,7 miljoner kronor till HSN för funktion kopplat till smittskydd.

Vårdval

Uppräkning av kostnadsbudget utifrån bedömning av LPIK exklusive priseffekt av pensioner, exkl. läkemedel, se ekonomiska planeringsförutsättningar - Löne- och prisförändring för regioner. Undantag avseende läkemedelsdelen som räknas upp enligt LPIK exklusive priseffekt av pensioner inkl. läkemedel.

- Ökad ram med +20 miljoner kronor för att täcka kostnadsökningar enligt ovanstående samt justerat för minskade statsbidrag.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HS)

- Omdisponering med +0,6 miljoner kronor från Regiondirektören avseende förvaltning av Barnahus Jämtlands län.
- Omdisponering med +30,8 m miljoner kronor kr från RS avseende omorganisation av HOSPA där även läkemedelsenheten som helhet flyttats till HS.
- Omdisponering med -9,4 miljoner kronor till RS avseende flytt av IT-relaterade kostnader kopplade till Lab samt Bild och funktionsmedicin.
- Omdisponering med -3 miljoner kronor till RS avseende 2 nya ambulansstationer i Järpen och Vemdalen.
- Omdisponering med +8,2 miljoner kronor från RS avseende studiemedel.
- Omdisponering med +1,7 miljoner kronor från RS för funktion kopplat till smittskydd.
- Omdisponering med +0,6 miljoner kronor från RS för sjukhusfotograf.
- Ökad ram med +131,6 miljoner kronor för att täcka delar av de kostnadsökningar som inte kan mötas av åtgärder.

Regionala utvecklingsnämnden (RUN)

- Omdisponering med +318,7 miljoner kronor då Kollektivtrafiknämnden upphör från och med 2027 och förvaltningen av kollektivtrafiken flyttas över till Regionala utvecklingsnämnden.

- Minskad ram med 3 mkr för tillfälligt bidrag under 2026.

Kollektivtrafiknämnden

Från 2027 kommer nämnden att upphöra och område Kollektivtrafik kommer att hanteras inom Regionala utvecklingsnämnden med hjälp av ett särskilt utskott. Samtidigt genomförs en större omorganisation inom förvaltningen av kollektivtrafiken där funktioner och system flyttas till regionstaben. Ingående nettobudgetram på 153,5 miljoner kronor omdisponeras därför enligt nedan:

- Omdisponering med -11,1 miljoner kronor till RS avseende 6 heltidstjänster, samt flytt av IT-system.
- Resterande -318,7 miljoner kronor överförs till Regionala utvecklingsnämnden.

Revision

Ingen LPIK-uppräkning av budgetram år 2027.

Patientnämnd

Minskad ram med 0,15 miljoner kronor (2026).

Förtroendevalda politiker

Ingen uppräkning görs av den totala budgetramen för de förtroendevalda. I samband med att Kollektivtrafiknämnden upphör och ersätts av ett utskott omfördelas ramen mellan regionfullmäktige, regionstyrelsen, nämnderna och kollektivtrafikutskottet enligt beslut av fullmäktiges presidium den 2026-10-02.

Bilagor

Bilaga 1: Styrdokument
Bilaga 2: Ekonomiska planeringsförutsättningar

Bilaga 1: Styrdokument

Bilagan redovisar de styrdokument som fastställs på övergripande nivå och som har koppling till respektive målområdes viljeinriktning och prioriteringar. Övriga styrdokument som skapas på underliggande nivåer sammanställs av respektive nämnd.

Tabell 6 Styrdokument målområden för ledningsprocesser och stödverksamhet

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Deklaration för en stark demokrati - Region Jämtland Härjedalens åtaganden	Strategi	Tills vidare	RS/201/2020	Regionfullmäktige 2020-06-17, § 42
Demokratistrategi	Strategi	Tills vidare	RS/41/2021	Regionfullmäktige 2021-12-01, § 150
Digitaliserings- och AI policy	Policy	Tills vidare	RS/401/2026	Regionfullmäktige 2026-10-13, § 107
Forsknings-, utbildnings- och utvecklingspolicy	Policy	Tills vidare	RS/163/2023	Regionfullmäktige 2023-06-21, § 70
Fossilbränslefritt 2030 Jämtlands län - Energi- och klimatstrategi 2025–2030	Strategi	2025–2030	RS/186/2025	Regionfullmäktige 2025-06-18, § 89
Hjälpmedelspolicy för Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner	Policy	Tills vidare	RS/309/2023	Regionfullmäktige och länets kommuner 2023-11-28, § 136
Informationssäkerhetspolicy	Policy	Tills vidare	RS/51/2024	Regionfullmäktige 2024-04-23, § 44
Kommunikationspolicy	Policy	Tills vidare	RS/369/2016	Regionfullmäktige 2020-11-25, § 125
Konstpolicy	Policy	Tills vidare	RS/335/2024	Regionfullmäktige 2024-10-23, §115
Kostpolicy	Policy	Tills vidare	RS/291/2023	Regionfullmäktige 2023-11-28, § 135
Kvalitetspolicy	Policy	Tills vidare	RS/103/2015	Regionfullmäktige 2015-04-14—15, § 35
Logotype		Tills vidare	RS/619/2023	Regionfullmäktige 2024-10-23, § 118

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Långsiktig utvecklingsplan för psykisk ohälsa	Planer	Tillsvidare	RS/1437/2018	Regionfullmäktige Rev 2022-06-22, § 79
Miljöplan 2026–2030	Plan	Tillsvidare	RS/516/2024	Regionfullmäktige 2025-04-30 § 50
Miljöpolicy	Policy	Tills vidare	RS/1534/2017	Regionfullmäktige 2022-04-27, § 46
Personalpolitisk policy	Policy	Tills vidare	RS/290/2023	Regionfullmäktige 2023-11-28 § 134
Policy för fastighets- och lokalförsörjning	Policy	Tills vidare	RS/1538/2017	Regionfullmäktige 2018-06-20, § 107
Policy för informationsförvaltning	Policy	Tills vidare	RS/147/2023	Regionfullmäktige 2023-04-26, § 37
Policy om jämställdhet och jämlikhet	Policy	Tills vidare	RS/1535/2017	Regionfullmäktige 2018-02-14, § 9
Regiongemensamma regler för resor gällande medarbetare och förtroendevalda	Regel	Tills vidare	RS/491/2021	Regionfullmäktige 2022-04-27, § 47
Region Jämtland Härjedalens styrmodell	Policy	Tills vidare	RS/342/2022	Regionfullmäktige 2023-06-21, § 74
Reglemente för finansverksamheten	Reglemente	Tills vidare	RS/783/2016	Regionfullmäktige 2021-10-20, § 128
Reglemente för intern kontroll vid Region Jämtland Härjedalen	Reglemente	Tills vidare	RS/598/2018	Regionfullmäktige 2018-06-20, § 99
Regler för flaggning inom Region Jämtland Härjedalen	Regel	Tills vidare	RS/622/2022	Regionstyrelsen 2023-01-24, § 8
Regler för investeringar	Regel	Tills vidare	RS/294/2023	Regionfullmäktige 2024-04-23, § 45
Regler för parkeringar	Regel	Tills vidare	RS/123/2024	Regionstyrelsen 2024-08-27, § 124 Gällande avgifter för parkeringar finns i samma ärende
Regler för Region Jämtland Härjedalen som ägare i bolag och medlem i föreningar	Regel	Tills vidare	RS/416/2026	Regionfullmäktige 2026-06-17 § 81
Riktlinje för god ekonomisk hushållning	Riktlinje	Tills vidare	RS/577/2021	Regionfullmäktige 2025-02-11 § 19
Sponsringspolicy för Region Jämtland Härjedalen	Policy	Tills vidare	RS/248/2015	Regionfullmäktige 2016-04-11, § 54

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Upphandlingspolicy	Policy	Tills vidare	RS/288/2023	Regionfullmäktige 2023-06-21, § 71
Varumärkesstrategi	Policy	Tills vidare	RS/619/2023	Regionfullmäktige 2024-10-23, § 118
Regler för hantering av riktade statsbidrag inom Region Jämtland Härjedalen	Regel	Tills vidare	RS/134/2019	Regionfullmäktige 2019-04-17 § 39

Tabell 7. Styrdokument målområde för hälso- och sjukvård och tandvård.

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Länsövergripande strategi för folkhälsa och trygghet i Jämtlands län 2026–2032	Strategi	2026-2032	RS/1083/2025	Regionfullmäktige 2026-06-17 § 79
Regional handlingsplan för patientsäkerhet	Handlingsplan	2022–2024	RS/92/2022	Regionstyrelsen, 2022-10-25 § 2016 *Ärende om ny plan för 2025–2027 hanteras under hösten 2025.*
Rekommendation till regioner om fortsatt inriktning av det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvårdsområdet 2023–2027.	Överenskommelse	2023–2027	RS/595/2022	Regionfullmäktige, 2022-11-25, § 217
Strategi för samisk hälsa	Strategi	2020–2030	RS/703/2019	Regionfullmäktige 2019-11-26 § 137

Tabell 8. Styrdokument målområde för regionalt utvecklingsansvar.

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Jämtlands län 2050 – En nytänkande och hållbar region att leva, verka och utvecklas i	Strategi	2021–2050	RUN/515/2018	Regionfullmäktige 2021-02-17, §21
Mål och långsiktiga prioriteringar för den regionala tillväxtpolitiken i Jämtland Härjedalen	Strategi	2024–2050	RUN/316/2024	Regionfullmäktige 2024-10-23, §113
Regional transportplan för Jämtlands län 2026-2037	Strategi	2022–2033	RUN/360/2023	Regionfullmäktige 2026-10-13 § 110
Program för smart specialisering i Jämtland Härjedalen 2021–2027	Strategi	2020–2027	RUN/430/2018	Regionfullmäktige 2020-11-25, §128
Jämtlands läns skogar för en växande bioekonomi och hållbar framtid – Regionalt skogsprogram för Jämtlands län 2020–2030	Strategi	2020–2030	RUN/148/2021	Regionfullmäktige 2021-06-23, §77
Regional livsmedelsstrategi Jämtland Härjedalen	Strategi	2026–20305	RS/446/2026	Regionfullmäktige 2026-06-17, § 80

Tabell 9. Styrdokument målområde för kollektivtrafik.

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Trafikförsörjningsprogram Jämtlands län 2021–2026	Strategi	2021–2026	RUN/287/2019	Regionfullmäktige 2021-02-17, §23

Tabell 10. Styrdokument målområde för kultur.

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024–2027	Strategi	2024–2027	RUN/12/2021	Regionfullmäktige 2023-10-18, §114
Regional biblioteksplan för Jämtland Härjedalen 2024–2027	Strategi	2024–2027	RUN/11/2021	Regionfullmäktige 2023-11-28, §139
Regler för Region Jämtland Härjedalens stipendier och pris inom kulturområdet	Regel		RUN/414/2023	Regionfullmäktige 2025-04-30, §55
Region Jämtland Härjedalens regler och villkor för regionala kulturstöd	Regel		RUN/76/2024	Regionfullmäktige 2024-11-26, §146
Regler och villkor för verksamhetsbidrag	Regel		RS/413/2021	Regionfullmäktige 2021-06-22, §74

Tabell 11. Styrdokument för målområde folkhögskolor.

Dokument	Dokumenttyp	Varaktighet	Dnr	Beslutad av
Folkhögskoleplan 2026–2029 Birka och Bäckedals folkhögskola		2026–2029	RUN/501/2023	Regionala utvecklingsnämnden 2025-10-14, §134

Bilaga 2:
Ekonomiska planeringsförutsättningar

Bilagan beskriver organisationens nuvarande ekonomiska läge och utveckling över tid.

Samhällsekonomisk utveckling

Befolkningsutveckling

Befolkningsprognos från Statistiska centralbyrån (SCB) via SKR ligger till grund för beräkning av skatteunderlag och kommunalt utjämningsbidrag för åren 2027–2030. Befolkning år 2024 utgår från antal invånare per 31 december året innan. I regel har SCB tidigare överskattat befolkningsutvecklingen när det gäller prognoser för Jämtland Härjedalen. SKR belyser att prognosen är på riksnivå och att regionala skillnader och antaganden kan göras.

Tabell 12. Prognosticerad befolkningsutveckling för åren 2025–2030

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Antal invånare i riket	10 587 140	10 610 263	10 621 968	10 594 922	10 600 412	10 612 366
Förändring i procent (riket)			0,11%	-0,25%	0,05%	0,11%
Region Jämtland Härjedalen	132 708	132 633	132 531	131 945	131 764	131 662
Förändring i procent (RJH)		-0,06%	-0,08%	-0,44%	-0,14%	-0,08%

Källa: Cirkulär 26:28 Aktuell Ekonomi Planeringsförutsättningar för åren 2026–2030

Tabell 13. Egna antaganden för befolkningsutveckling i Region Jämtland Härjedalen

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Region Jämtland Härjedalen	132 708	132 633	132 531	132 431	132 431	132 431
Förändring i procent		-0,06%	-0,08%	-0,08%	0,00%	0,00%

Från och med 2027 görs ett något mer positivt antagande än i SKR:s prognos. Regionen bedömer att befolkningen stabiliseras från 2028, medan SKR prognostiserar en fortsatt befolkningsminskning fram till 2030.

Skatteunderlagets utveckling

Tabell 14. SKR:s prognos för utvecklingen av skatteunderlaget.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Riket enligt SKR (1)	3,6%	3,7%	5%	4,2%	4,0%	3,9%
Region Jämtland Härjedalen (1)	3,8%	3,4%	4,8%	4%	3,8%	3,7%
Region Jämtland Härjedalen (enligt egen prognos)	3,8%	3,4%	4,8%	4,4%	3,9%	3,8%

1) Källa: SKR - Cirkulär 26:28 Aktuell Ekonomi Planeringsförutsättningar för åren 2026–2030.

Löne- och prisförändring för regioner

Sveriges kommuner och regioners prognos på Landstingprisindex (LPIK) används som en fingervisning för hur stora löne- och prisförändringarna kommer att bli för regionerna för kommande planperiod. Detta har historiskt använt som ett mått för uppräkning av budgetramar inom Region Jämtland Härjedalen, det vill säga för respektive politiskt organ att möta löne- och prisökningar inom tilldelad budgetram. Dock har kostnadsökningstakten till viss mån varit högre än tilldelad uppräkning vilket inneburit att budgetunderskott har börjat bildas inom respektive verksamhet. Inför planperioden 2027–2029 bedöms verksamheten inte kunna erhålla någon generell uppräkning av budgetram till följd av det svåra ekonomiska läget. Detta innebär att verksamheten behöver göra kostnadsminskningar för att klara av att möta lönerevision, prisökningar och volymökningar inom befintlig budgetram. Vad den exakta kostnadsökningen innebär per nämnd och dess verksamhet bedöms i respektive regionstyrelse och nämnds verksamhetsplan.

Sveriges kommuner och regioner har två olika prognoser för Landstingsprisindex. Ett mått inkluderar pensionskostnadspåverkan och läkemedelskostnad och ett annat exkluderar dessa. I Region Jämtland Härjedalens budgetarbete används LPIK exklusive priseffekten av pensioner och exklusive läkemedel som underlag för att bedöma den underliggande löne- och prisutvecklingen. Pensions- och läkemedelskostnaderna bedöms separat.

Pensionskostnaderna budgeteras utifrån KPA Pensions regionspecifika prognoser. Beräkningarna bygger på uppgifter om regionens anställda och pensionsåtaganden och ger därmed ett underlag som är anpassat till regionens förutsättningar. Dessa prognoser bedöms därför vara mer relevanta för budgeteringen än den genomsnittliga pensionskostnadsutvecklingen i LPIK.

Läkemedelsdelen i LPIK mäter prisförändringar på befintligt sortiment, inklusive generiska läkemedel, men fångar inte hela kostnadspåverkan av nya läkemedel och

förändrad användning. Merkostnader för nya läkemedel antas i indexet spegla förbättrad kvalitet och räknas därför inte som prisökningar. Vid bedömningen av läkemedelskostnadernas utveckling bör därför Socialstyrelsens prognos vägas in tillsammans med regionens egna förutsättningar.

Enligt Socialstyrelsens prognos från april 2026 beräknas kostnaderna för läkemedel inom förmånerna, exklusive patienternas egenavgifter, öka med cirka 4,6 procent 2027 och cirka 6 procent per år 2028–2029. För rekvisitionsläkemedel beräknas kostnadsökningen till cirka 3,6 procent 2027 och 3,9 procent per år 2028–2029. Utvecklingen bör därför bedömas separat för olika delar av läkemedelsbudgeten.
(Socialstyrelsen, Läkemedelsförsäljning i Sverige – analys och prognos 2026–2029)

Tabell 15. Prognos för LPIK

LPIK	2026	2027	2028	2029	2030
LPIK inkl. läkemedel	**1,7**	**2,2**	**3,3**	**3,0**	**2,5**
– Timlön	3,8	3,4	3,5	3,5	3,5
– Socialavgifter	0,1	1,0	6,4	4,8	2,3
– Läkemedel	-4,1	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
– Förbrukning	2,6	2,8	2,5	2,6	2,6
LPIK exkl. läkemedel	**2,6**	**2,7**	**3,9**	**3,5**	**3,0**

Källa: SKR.

Stora variationer i pensionskostnaderna förklarar svängningarna i LPIK.

Källa: SKR - Cirkulär 26:28 Aktuell Ekonomi Planeringsförutsättningar för åren 2026–2030

Tabell *16*. Prognos för LPIK exklusive PO-effekt

LPIK	2026	2027	2028	2029	2030
LPIK exkl. priseffekt av pensioner, inkl. läkemedel	**2,4**	**2,7**	**2,7**	**2,7**	**2,8**
– Timlön	3,8	3,4	3,5	3,5	3,5
– Socialavgifter	3,8	3,4	3,5	3,5	3,5
LPIK exkl. priseffekt av pensioner, exkl. läkemedel	**3,4**	**3,2**	**3,2**	**3,2**	**3,2**

Källa: SKR.

Källa: SKR - Cirkulär 26:28 Aktuell Ekonomi Planeringsförutsättningar för åren 2026–2030

Finansnetto

Den största delen av de finansiella kostnaderna i planen för 2028–2029 avser räntekostnader kopplade till pensionsskuld och lån. Prognosen för den finansiella kostnaden för pensioner bygger på underlag från KPA och omfattar ränte- och basbeloppsuppräkningar av pensionsskulden.

För låneskulden beräknas räntekostnaderna utifrån antagandet att nuvarande skuldportfölj refinansieras med bindningstider inom ramen för gällande reglemente. Beräkningen tar även hänsyn till planerad nettoförändring av regionens totala skuldsättning under planperioden.

Pensionskostnader

Pensionskostnaderna har minskat betydligt sedan toppnivån 2024. Enligt SKR:s prognos från oktober 2026 väntas kostnaderna minska något även 2027, då prisbasbeloppet ökar i låg takt. Från 2028 beräknas pensionskostnaderna åter stiga, vilket medför högre pensionskostnader under perioden 2028–2030.

Tabell 17. Sociala avgifter 2026–2030

Procent av lönesumman	2026	2027	2028	2029	2030
Arbetsgivaravgifter enligt lag	31,42%	31,42%	31,42%	31,42%	31,42%
Avtalsförsäkringar	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%
Kollektivavtalad pension	12,54%	11,14%	12,3%	13,5%	12,9%
Summa PO-pålägg	**44,16%**	**42,76%**	**43,93%**	**45,14%**	**44,52%**

(Källa: KPA – Prognos för PO-pålägg per 2026-08-31)